

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Ola Fagerstedt

KOMMUNSTYRELSEN

2019-05-06

Remissvar angående kostnadsutjämningsutredningens betänkande, SOU 2018:74, lite mer lika

Sammanfattning

En utredning angående det kommunala kostnadsutjämningsystemet har genomförts och ett betänkande har presenterats (SOU 2018:74, lite mer lika). Enligt direktiven till utredningen skulle denna fånga upp större samhällsförändringar under de senaste åren.

Den främsta invändningen gällande utredningen är att utredningen endast har haft i uppdrag att analysera den ena delen av det kommunala inkomst- och kostnadsutjämningsystemet trots att det bör betraktas som en helhet. Det är det sammantagna utfallet av de båda delsystemen som är av intresse för den enskilda kommunen. Täby kommun menar att det är av intresse att kunna göra en avvägning om utjämningsystemets totala utfall är rimlig för olika kommungrupper eller enskilda kommuner.

Täby kommun anser att utjämningsystemet skulle behöva göras om i grunden och att staten tar över betalningsansvaret att stötta de kommuner som inte klarar sig på egen hand istället för att dränera ett fåtal kommuner.

I det fall att utredningens förslag till förändring ändå införs anser Täby kommun att implementeringen av den nya kostnadsutjämningsen är för snabb.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner tjänsteutlåtandet och beslutar att översända detta som sitt remissvar.

Ärendet

En utredning angående det kommunala kostnadsutjämningsystemet har genomförts och ett betänkande har presenterats (SOU 2018:74, lite mer lika). Enligt direktiven till utredningen skulle denna fånga upp större samhällsförändringar under de senaste åren.

Den främsta invändningen gällande utredningen är att utredningen endast har haft i uppdrag att analysera den ena delen av det kommunala inkomst- och kostnadsutjämningsystemet trots att det bör betraktas som en helhet. Det är det sammantagna utfallet av de båda delsystemen

som är av intresse för den enskilda kommunen. Täby kommun menar att det är av intresse att kunna göra en avvägning om utjämningsystemets totala utfall är rimlig för olika kommungrupper eller enskilda kommuner.

I nuvarande system är Täby kommun nettobidragstagare i kostnadsutjämningsdelen men nettobidragsgivare i inkomstutjämningsdelen. Då effekten avseende inkomstutjämningsdelen i Täbys fall är så stor medför det att Täby är en av ett ytterst fåtal kommuner som totalt sett är nettobidragsgivare i utjämningsystemet. Redan idag (2019) betalar Täby kommun 473 mnkr netto till systemet, vilket motsvarar drygt 6 600 kr per Täbybo per år. Om LSS-utjämningsdelen tas med i beräkningen ökar Täbys kostnad med ytterligare 60 mnkr eller totalt 533 mnkr. Den föreslagna förändringen innebär att Täby kommun skulle tvingas betala ytterligare 31 mnkr per år (431 kr per invånare per år) eller totalt inklusive LSS-utjämningsdelen 564 mnkr, vilket motsvarar drygt 14 procent av kommunens beräknade skatteintäkter brutto.

Täby kommun anser att ett utjämningsystem mellan kommuner är nödvändigt för att säkerställa alla kommuners möjlighet att utföra det kommunala uppdraget. Dock blir det problematiskt då nästan alla kommuner är nettobidragstagare och endast ett litet fåtal av landets 290 kommuner är nettobidragsgivare och systemet till stor del finansieras av staten redan idag. När systemets ingående parametrar dessutom inte i tillräckligt hög grad premierar kostnadseffektivitet utan snarare har motsatt effekt anser Täby kommun att utjämningsystemet skulle behöva göras om i grunden och att staten tar över betalningsansvaret att stötta de kommuner som inte klarar sig på egen hand istället för att dränera ett fåtal kommuner.

I det fall att utredningens förslag till förändring ändå införs anser Täby kommun att implementeringen av den nya kostnadsutjämningsdelen är för snabb. Utredningens förslag är att förändringarna börjar gälla år 2020, det vill säga nästa år. Det är för kommunen alldeles för kort tid för att hantera de ekonomiska konsekvenserna av förslaget. Täby kommuns budgetprocess för nästkommande år har redan påbörjats och budgetramar är beslutade och utgår från nuvarande förutsättningar, vilka nu riskerar att ändras sent i processen. Att ett implementeringsbidrag införs är positivt men det borde kompensera i högre grad och med en långsammare nedtrappning. Det går inte att både införa en stor förändring av kostnadsutjämningsdelen med kort framförhållning och samtidigt ha ett implementeringsbidrag som inte ens i Täbys fall kompenserar för 50 procent av de förlorade budgetmedlen. Det är inte rimligt att kommunen ska effektivisera verksamheten för att kompensera för de förlorade budgetmedlen i den snabba takt som blir konsekvensen av utredningens förslag.

I övrigt hänvisar Täby kommun till Storsthlm's yttrande.